

Dr. Vizi László Tamásné
Nemzeti Pedagógus Kar,
Országos elnökségi tag
Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium,
Székesfehérvár
Igazgató, mesterpedagógus
Címzetes docens, Kodolányi János Főiskola,

Budapest, 2017. november 29.

A tanítási-tanulási folyamat résztvevőinek motiváltsága és az iskolai eredményesség összefüggése egy új struktúrájú pedagógus továbbképzés vonatkozásában

Mi volt a kutatás célja?

- Egy átfogó tanulmány részterületének áttekintése.
- Fókuszpontok:
  - a pedagógus továbbképzés hatályos szabályozási rendszerének alkalmassága,
  - pedagógusok motiváltságának tapasztalati vizsgálata a továbbképzések tekintetében
  - a tanítási-tanulási folyamat résztvevői motiváltságának és az iskolai eredményesség egymásra hatása

A kutatás módszere

- Interjú alapján gyűjtött információk.
- A megkérdezett pedagógusok óvodában, általános iskolában, a középiskolai képzés intézményeiben, a szakszolgálatnál, a művészeti oktatásban dolgoznak.
- Véleményt kértem: igazgatóktól, munkaközösség-vezetőktől és olyan pedagógusoktól, akik nem rendelkeznek vezetői beosztással.

Alapvetések

- **Eredményesség mértéke** - a résztvevők motivációs szintjének, motiváltságának függvénye.
- **Tanulói eredményesség** – legmeghatározóbb a családi háttér.
- **A pedagógusok értékkepzők, fontosnak tartják:**
  - a tanuláshoz kapcsolódó értékek becsületének, ezekből adódó lehetőségek megmutatását,
  - az oktatás megújítása iránti elkötelezettséget,
  - a tanulási motiváció fejlesztését,
  - szakmai igényességet.

A pedagógusi munka folyamatát, és az egyén motivációit meghatározó tényezők

A válaszadók által felállított fontossági sorrendben:

- egyéni motiváltság, ambíció, hivatástudat
- tudás, felkészültség
- megszerzett tapasztalat
- az intézményvezetés támogató, elismerő magatartása
- szakmai közösséghez tartozás:
  1. intézményen belül,
  2. intézményen kívül,
- a kollektív tudáshoz való hozzájárulás (a pedagógiai folyamatok kollektív folyamatokat jelentenek, tanulószervezetté válás).

Az oktató, nevelő munkát végzők előtt álló kihívások a társadalmi, környezeti változások és igények tükrében

- **Tudásalapú társadalom:**

generációs kérdések - modernitás - alternatív forrásból merített tudás - rohamos technikai fejlődés - korszerűbb, gyakorlatiasabb tudásátadás - alkalmazható módszerek köre.

- **Individualizált ellátás** biztosítása – lemaradók, kiugróan tehetségesek.

- A növekvő számú, **többségtől valamilyen eltéréssel együtt élő tanulók** közösségen belüli segítése.

- Különböző szociális helyzetű társadalmi csoportok között **„nyíló olló”** kezelése.

- **Új módszertani követelmények:**

mentor tanári/támogatói szerep, a csoport-, a kooperatív, hálózati, csapat munka stb. megtanítása, irányítása, megtanulása.

A jogszabályi követelményekkel kapcsolatos észrevételek

Jogszabályi háttér – a törvény és a rendeletek vonatkozásában:

- A kötelező továbbképzési előírások, a minősítési indikátorok **elfogadhatóak, de** a továbbképzési rendszer korszerűsítést igényel :
  - hasznosíthatóság, gyakorlatiasság, szakmai gazdagodás, hiányterületek szakembereinek képzése,
  - finanszírozott képzési programok tekintetében.
- A minősítési rendszerhez igazodó szakvizsgával való továbbhaladás lehetőségének biztosítása.

Miért motiválatlanok a pedagógusok a továbbképzéseken való részvétel tekintetében?

- A jelenlegi **magas óraszámok** és egyéb feladatok mellett fizikailag és mentálisan nagy terhet jelent.
- **Nincs valóban hasznosítható**, új ismeretanyag a tematikákban,
- ha van, annak feldolgozása és bemutatása többnyire **unalmas, elméleti módon** történik,
- vagy **a résztvevőkkel dolgoztatják fel** (azonban a tanárok többsége napi szinten egyébként is erre kényszerül, ezért nem megy el tanfolyamra).
- **Nem gyakorlatorientált** óravezetésűek a foglalkozások.

A pedagógusok által igényelt képzési, továbbképzési területek:

- **ismeretek bővítése,**
- **óratervezés, -vezetés:**
  - különböző munkaformák,
  - eltérő szociális háttér,
  - sajátos bánásmódot igénylő gyerekek integrált oktatása,
  - a többségi oktatásának lehetőségei az előző tanulói csoportok mellett azonos osztálytermi környezetben,
  - értékelési módszerek (egyéni fejlődés mérése) elsajátítása,
  - a differenciálás megvalósításának módszerei osztálytermi környezetben,
  - a tantárgyi integráció megvalósítása.

A pedagógusok által igényelt képzési, továbbképzési területek:

- **új technikai eszközök használata:**

- új infokommunikációs eszközök,
- oktatási és kulturális adatbázisok,
- új tananyag tartalmak: okostelefonok alkalmazása a tanórán(!), tananyag szimuláció és használatuk,

- **az informatika szakos tanárok felkészültsége:**

- tudás frissítés - nem igazodik a jelenlegi elvárásokhoz,
- szakgimnáziumi képzés elvárása: a szakmai informatikai tudás átadása
- interaktív tananyag írás tanulása - a későbbiekben a tananyag írás esetén óraszám kedvezmény.

Szakirányú továbbképzéssel teljesíthető képzési területek lehetnének

- **iskolai pszichológus hiányának** orvoslása
- **agresszió-, konfliktuskezelés, szocializáció** elősegítése,
- **multikulturális környezetben** való oktatás,
- **az új generáció problémáinak kezelése:**
  - életviteli kérdések megoldása (helyzetgyakorlatok),
  - pályaorientáció,
  - elsősegély nyújtási ismeretek: egyre több olyan egészségügyi állapotban lévő gyerek van az intézményekben, akik azonnali segítségre szorulnak
- **sajátos ellátást igénylő gyerekek gondozása** (SNI, BTM, ADHD, stb.),
- **Tantárgyak szerinti hiányterületek rendezése**, mint pl.: a Dráma, a Komplex természettudományi, Pénzügyi, munkavállalási ismeretek stb. tantárgy oktatásához szükséges képzés/átképzés.

Mit várnak a pedagógusok a továbbképzésektől, mi motiválná őket a magasabb arányú részvételre?

- **Tartalom:** a minden napokban használható, gyakorlatban azonnal alkalmazható megoldások tárháza, a pedagógus egyéni fejlesztése kövesse a helyi és országos elvárásokra való felkészülést.
- **Óra/foglalkozás vezetés:** legyen módszertani példa (!) tréningyszerűség, gyakorlatorientáltság, módszertani és élmény gazdagság.
- **Kínálat:** szükséges a széles paletta biztosítása, pl.:a szabadidős elfoglaltságok szervezésénél a tantárgyi tartalmakon túli ismeretekre kell a pedagógusoknak támaszkodniuk.

Hogyan valósuljanak meg a továbbképzések?

- **Időgazdálkodás:** Az elmélet elsajátítása megvalósítható irányított önképzéssel, távoktatás lehetősége.
- **Hatékonyság:** A képzés nem válhat el a minden napok tevékenységétől, azoknak a kollegáknak a jó gyakorlatait várják a pedagógusok, akik azokat valóban csinálják.
- **Eszközök és a feldolgozott tananyagokhoz kapcsolódó segédletek:** a változatos tanulói munkaformák alkalmazásához.
- **Életpályát/karrierívet követő képzési tartalmak:** a folyamatos szakmai fejlődést úgy kell biztosítani, hogy az eltérő életpálya-feladatokhoz igazodó tevékenységeket segítsék a képzések.
- Legyen megfelelő **finanszírozás**.
- A teljesítőképesség határai kifeszültek: a tanfolyam időtartama legyen a **munkaidő része** - versenyszféra gyakorlata.

A továbbképzési rendszer átalakítása lehetőséget és felelőséget jelent!

- A világ akkor működik, ha értelem és rend uralkodik.
- Célkitűzés: a tudatosság(!)
- 5 elem egysége:
Cél – motiváció- eszköz – módszer - idő

Összegzés

- A **változás és a változtatás iránti igény** él a pedagógusokban.
- **Céljuk** az ifjúság magasabb színvonalú, komplexebb nevelése, oktatása, korszerűbb tudással való felvértezése. Munkájukat a társadalmi elvárásoknak, változásoknak való megfelelés igényével kívánják végezni. A családi háttér deformitásának probléma kezelésével segíteni szeretnék a rájuk bízott gyermekek fejlődését.
- A **jobb munkavégzés érdekében** szívesen vállalják a továbbképzést, ha azok a hasznosítható ismereteket szolgáltatnak számukra.
- **Tisztában vannak** azokkal a **hiányosságaikkal**, amelyek akadályozzák őket a minőségibb munka elvégzésében.
- **Részt vennének** a tanulás motivációját segítő módszertani és tartalmi fejlődést segítő képzéseken, alkalmasak a megújulást célzó folyamatok aktív szereplőivé válni.
- **Tevékenységeik sokrétűvé váltak** - további területek ismereteit is meg kell szerezniük.
- **Szükséges feltétel** a továbbképzési rendszerrel szemben támasztott elvárások teljesülése az eredményesség növelése érdekében, mert a leterheltség, az erősödő kilúgozottság érzése mellett másképp nem érhetünk célt.
- **A továbbképzési rendszer átalakítása lehetőséget és FELELŐSÉGET jelent!**

Köszönöm a figyelmet!